

Den norske Legion ligger i kvilestilling

Av Karl Holter

44-Pk. ... En vinter ligger bak oss. En russisk vinter med snø og kulde. Med bitende sno eller ulende storm over trelause vidder. Noen godværsdager inniblant, såvidt vi vrenger pelsanorakken av oss og nikker gjenkjennende mot sola som skjærer sin lille bue på den sørligste del av himmelen i nordens korte dag.

De fleste av gutta har levet to slike vintrer her oppe, og østmedalijens røde bånd lyser på de grå uniformer, som de står oppstillet der nede i kasernegården mens jeg skriver dette. Kommandoropene smeller. Jeg hører tramp og taktfaste skritt. Legionærene skal trimmes til den store parade for Reichsführer. Et langt år i skyttergravene har tæret sterkt på eksersisen.

Som rimelig er. Der oppe var det av større viktighet å kunne krøke ryggen eller krabbe på magen enn å »trekke an haka» som det heter i militære kretser.

I dag er vinteren kommet så forunderlig på avstand.

En vakker natt kom avløsningen for det første kompaniet, Jonas Lies politikar. Og litt seinere ble de andre kompaniene trukket ut i løpet av tre netter. Jeg var der oppe til siste natt og hadde alt belavet meg på å marsjere en mils veg bakover sammen med gutta, da jeg som sedvanlig var heldig — bank i bordet — og fikk sitte bak på en motorsykel som hentet doktoren på Truppenverbandplatz. Det ble en lystig fart med blendet løkt i svarte natta, og jeg er skjebnen oppriktig takknemlig fordi vi slapp fra det med hele lemmer og uten synlige skader, selv om våre indre organer muligens ble rystet litt om hverandre.

Saniteteren hadde labbet avgårde i forvegen, men vi nådde ham att halvveges og tok ham opp, så vi i alt var fire stykker på en skarve motorsykel med sidevogn. Og vegen var somme tider ingen veg men en fandens dansesal, som Roald Amundsen sa på sydpolsturen.

Men det er ikke noe å skrive om. Ihverfall ikke no, når det ligger flere hundre kilometer bak oss.

Legionen ble samlet i den lille byen hvor de fleste av våre falne kamrater har funnet sitt siste hvilested på en vakker gravplass, og før vi dro videre fulgte vi en gammel germansk skikk.

Vi ropte våre døde venners navn og bad dem følge Legionen videre for

engang å bli med oss heim til det landet for hvilket de ofret sine unge liv.

I to kjempelange tog ble Legionen transportert mot mildere egner. Da der var enkelte ting å ordne på stedet etter Legionens avreise, kom jeg til å bli en dag forsinket sammen med to offiserer.

Vi måtte fekte oss fram på ordinære tog.

Andre dagen var vi ute av det triste, russiske landskapet med umalte, forfalne hus og primitive gårdsbruk, elendige krattskoger og vassjue sumper. Landskapet fikk likesom renere linjer — fikk form og farger som frydet våre hungrige øyne.

De forrykte russiske bokstavene forsvant fra stasjonenes skilt, og sammen med dem de svarte, fillete mennesketyper, som bolsjevikstyret har framelsket. Lus og filler må helt uten tvil ha vært betingelsen for å beholde livet i det røde paradiset, hvis man ikke var kommissær eller noe deromkring.

Vi kommer inn i Estland. Her er landskap som minner om norsk østland. Her er frodig furuskog som er ordentlig forsmessig behandlet, her er vel dyrkede jorder og reale bondegårder som ligger for seg sjøl og ikke klumper sammen i små, skitne landsbyer. Her er der maling på husene, og folk ser ganske annerledes godt ut på alle måter. Og no kan vi tyde stasjonsnavnene på landets eget språk med vesteuropeiske skrifttegn. Navn med finsk klang. — Vagula, Vösuä, Somerpälu, Kurenurme, Karula! — ikke sant? Det er Kalevala, Runeberg og Sibelius! Det er Suomis sang.

Og snøen trekker seg innover i skogene. Solen lyser på bar mark. Jeg kikker etter lerfivel i skråningene.

Det er for tidlig. Men høner sparker bakut rundt husveggene, og deres herre og felles gemal spankulerer med vårlig reisning blant dem i skinnende maskulin prakt. Og der — der flyr en flokk stær! Jo, det går mot våren. Skal vi være litt optimistiske og si at det er vår? — Ja, la oss det! — Lykkelige liv! — Stillingskrigens mækk og skitt og lort og lus er glemt og borte. Været hen og tatt av vårvinden sammen med kulda og snøen.

Enno en natt, og vi er i Riga. Toget gjør en stans og vi får tid til en grundig vask med barbering. Ja, til og med styrt står til vår disposisjon. Og i store, lyse, vennlige saler venter søte, lyse, vennlige rødekorssøstre med en

solid frokost. Der sørges for oss på alle måter, vi tør nesten ikke tro det er sant. Det likner dikt og drøm og Fata Morgana.

Videre går reisen, og no ligger Legionen garnisonert i en liten forhenværende hovedstad i et lite, forhenværende fyrstedømme.

En vennlig hovedstad. Ordet — vennlig — springer meg stadig i skrivemaskinen. Det tvinger seg fram som motsetning til det vi har opplevet og sett og følt der vi kommer fra.

Her finnes ikke mange synlige spor etter krigens herjinger.

Ingen forfalne hus. Ingen bombekrater. Ingen andre ruiner enn slike som i menneskealdre har vært notable celebriteter i Baedeker.

Her er gater og streder med bygninger fra god og gammel tid.

Arkitektur med preg av besteborgerlighet og småfyrstelig prunk. La gå at broleggingen består av kuppelstein slik vi hadde dem i Kristiania — om forlatelse Christiania — helt fram til århundreskiftet. La gå at hestedrosjene virker gammaldagse og at tiden i det hele synes å ha stått stille på mange måter. Det har vært en lykkelig tilbakeholdenhet i framskrittet som ikke har hindret en sterk utvikling på livsviktige områder som for eksempel jordbruket.

Det er et overskudsland vi er kommet til, og vi nyter godt av overskuddet. I går kveld og i dag morges fikk vi egg til maten. Virkelige — jeg hadde atter nær sagt — vennlige — hønseegg, som smakte oss fortreffelig. Og vi kan gå på en flott soldaterheim om kvelden og drikke øl, et flytende stoff som vi ikke har sett maken til på mange, lange måneder. Solen skinner. Vi leverer vinterutstyret. Gutta øver seg i sang og marsj. Vi spiser godt og sover godt og alt er såre godt.

På hvert eneste hus i denne skønne byen er der armstaker på veggene til å feste flagg eller fakler i. Gad vite om der ikke kommer et og annet norsk flagg til syne på den store dag da vi skal holde parade for Reichsführer?

For Norge og nordmenn er ikke et ukjent begrep for byens borgere. I over et halvt år har Legionens rekruttkompanier ligget her, og mangt et vennskapsbånd er sikkert knyttet mellom våre gråkleddede gutter og de små stedlige skjønnheter. No er vi over tusen nordmen her, og flere kommer nok når de nye norske hæravdelinger skal oppstilles.

Gid de må bli store. For no må alt annet vike for den ene absolutte nødvendighet, at Norge blir aktivt med i sluttoppgjøret mot den røde kulturfiende i Øst.